

Ülevaade kliimaseaduse koostamise hetkeseisust

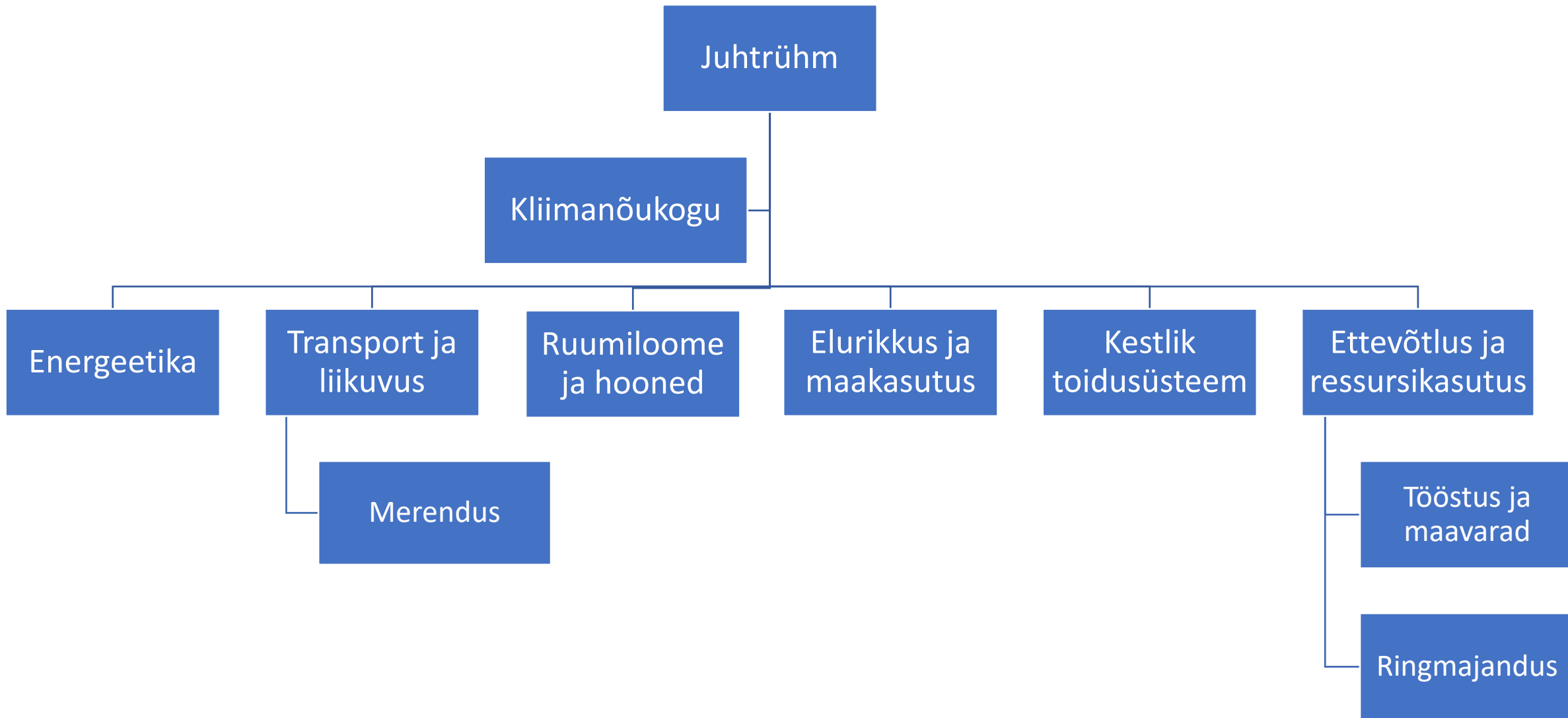
Kliimaseaduse esialgne ülesehitus

- Üldsätted ja reguleerimisala
- Kliimaeesmärgid, sh kasvuhooonegaaside eelarve
- Kliimarahastus
- Kliimaneutraalsuse tagamise põhimõtted
- Aruandluse ja seire
- Vastutus
- Järelevalve

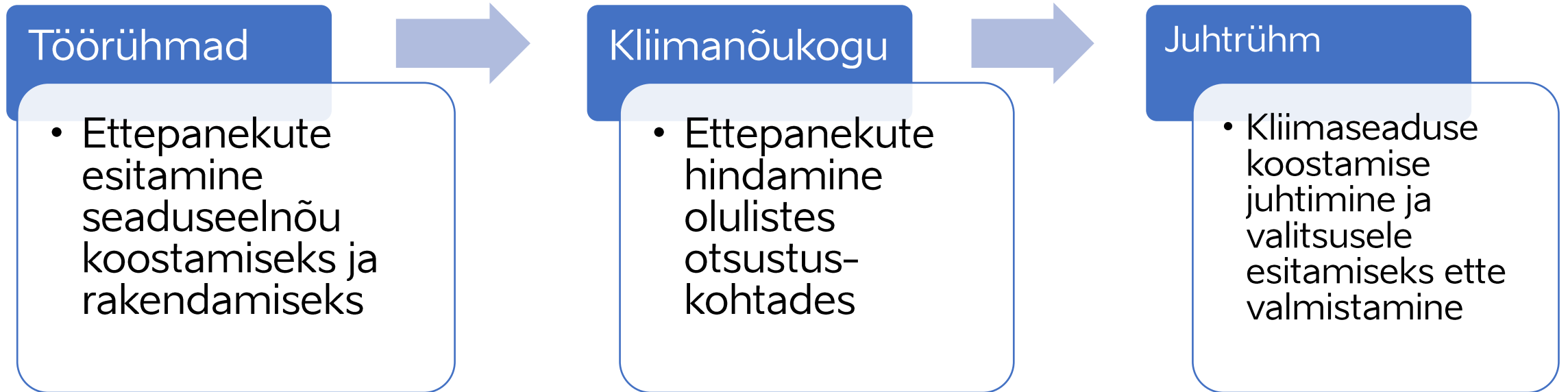

Kliimaseaduse koostamise ajakava

Aeg	Tegevus
september— oktoober 2023	VTK avalik konsultatsioon
november 2023—aprill 2024	Eelnõu koostamise konsultatsioonid valdkondlikes töörühmades, Kliimanõukogus ja juhtrühmas
märts-aprill 2024	Avalikkuse kaasamine
aprill-mai 2024	Seaduseelnõu koostamine ja kooskõlastamine
juuni 2024	Seaduseelnõu Vabariigi Valitsusele esitamine
september 2024	Menetlus Riigikogus
jaanuar 2025	Eeldatav jõustumine

Osapoolte rollid

Töörühmade väljund

- Peamised meetmed KHG heite vähendamiseks
- Sektori vajadused heite vähendamise potentsiaali realiseerimiseks
- Sektori jaoks olulisimad põhimõtted ja tegevussuunad, mida tuleks kliimaseaduses sätestada

Võimalikud põhimõtted (protsessis laekunud ettepanekud)

Ei kahjusta oluliselt“ põhimõte

Looduspõhiste lahenduste prioriseerimine

„Saastaja maksab“ põhimõte

Põlevkivienergeetikast väljumine

Fossiilkütuste toetamise mittelubamine

Loa tingimustesse tuleb kirjutada KHG heite vähendamine

Kehtivate lubade muutmine - rakendussäte (saab tingimusi muuta juhul kui seadus seda võimaldab)

Parim võimalik tehnika ja uusim teadusinfo

Ambitsiooni vähendamise keeld

KMH/KSH protsessis kliimamõju hindamine

Riiklike ja KOVide investeringute kliimakindluse tagamine

Roheeksporti ja innovatsiooni toetamise põhimõte

Taristu kliimakindluse tagamine

Eesmärkide seadmine kliimaseaduses

Eesmärkide seadmisel tagatakse Euroopa Liidu KHG heite vähendamise kohustuste täitmine jõupingutuste jagamise määrusega kaetud sektorites ja maakasutuse sektorites

Eesmärkide seadmisel lähtume lähtume riiklikest KHG inventuuridest ja prognoosidest ning rahvusvahelise aruandlusmetoodika (IPCC) raamistikust

Sektoripõhiste eesmärkide seadmise lähtekohad

Seaduses seatav baasaasta: 2021

Energeetika

Täiendavat siseriiklikku kohustust ei sea – ETSi EE proportsioon lähtekohaks

Heite vähendamise osakaal lähtub EL ETSi jaotuse loogikast (Eesti osakaal tervikust)

75% ETSi heitest

Tasakaalustab tööstuse heidet

Tööstus

Täiendavat siseriiklikku kohustust ei sea – ETSi EE proportsioon lähtekohaks

Heite vähendamise osakaal lähtub EL ETSi jaotuse loogikast (Eesti osakaal tervikust)

25% ETSi heitest

Lisanduvale tööstusele heitepuhvri jätmise: 10-20%

Transport,
hooned,
põllumajandus,
jätmed

Läbirääkimiste alguspunkt:
ühtlane eesmärk kõikidele
-24% (võrreldes 2005 aastaga)

Põllumajandust võimalik tasakaalustada maakasutusega

Maakasutus

2030. aastal tasakaal heite ja sidumise vahel, hiljem vähemalt sidumine

Põllumajandust võimalik tasakaalustada maakasutusega

Energeetika 2030. a eesmärgi seadmise võimalused

	EL eesmärk	Prognoos
Selgitus	Eesti energeetikasektori proportsionaalne osa HKS-i ja JJM-i sihttasemetes	Eesti olemasolevate meetmete rakendamise tulemusena saavutatav KHG heite vähenemine
KHG heide aastal 2030	3996 kt CO2 ekv	3085 kt CO2 ekv
KHG heite vähendamine võrreldes 2021. aastaga	-27%	-44%
KHG heite vähendamine võrreldes 2005. aastaga	-69%	-76%

Võimalused ja vajadused heite vähendamise potentsiaali realiseerimiseks

Taastuvenergiale üleminek ja toimiv EL heitmekaubanduse süsteem

Vajalik tagada riskide maandamise instrumendid (nii turupõhised, ning vajadusel riigi sekkumisega)

Kapitali kättesaadavuse parandamine

Vajalik luua selge ootus ka teistes sektorites tarbida puhtaid kütuseid

(kohtküttel ja –jahutusel) hoonete sektori 2030. a eesmärgi seadmise võimalused

	EL eesmärk	Prognoos
Selgitus	Eesti hoonete sektori proportsionaalne osa JJM-i sihttasemes	Eesti olemasolevate meetmete rakendamise tulemusena saavutatav KHG heite vähenemine
KHG heide aastal 2030	357 kt CO ₂ ekv	393 kt CO ₂ ekv
KHG heite vähendamine võrreldes 2021. aastaga	-25%	-18%
KHG heite vähendamine võrreldes 2005. aastaga	-24%	-16%

Võimalused ja vajadused heite vähendamise potentsiaali realiseerimiseks

Ühtlase rahastuse tagamine elamute renoveerimisele.

Teadus- ja arendustegevus ehitustehniliseks ja protsessialaseks innovatsiooniks.

Mugavad digitaalsed lahendused ja andmeruum selleks, et madala KHG-ga ehitiste lahendusi läbi mängida.

Tööstussektori 2030. a eesmärgi seadmise võimalused

	EL eesmärk	Prognoos
Selgitus	Eesti tööstussektori proportsionaalne osa HKS-i ja JJM-i sihttasemetes	Eesti olemasolevate meetmete rakendamise tulemusena saavutatav KHG heite vähenemine
KHG heide aastal 2030	2005 kt CO ₂ ekv	3001 kt CO ₂ ekv
KHG heite vähendamine võrreldes 2021. aastaga	-10% (koos puhvriga)	+35%
KHG heite vähendamine võrreldes 2005. aastaga	-15% (koos puhvriga)	+72%

Võimalused ja vajadused heite vähendamise potentsiaali realiseerimiseks

Eesmärk ei tohi olla üksnes CO2 vähendamine, vaid sellega koos on vaja leida Eesti jaoks mudel, kuidas meie majandus siin kasvaks ja areneks.

Majanduskasvul on olemas põhimõttelised eeldused, et see tuleviku majandus saaks toimida – energeetika ja ressursikasutus.

Peame seadusloome loomisel vältima tunnelnägemist, st saaste eksporti.

Fookus vaja panna sellele, mida me saame maksimaalselt olemasolevatest ressurssidest välja võtta.

Suure väärtusloomega ja maailmaturul nõutud lahendus, mis on rohemajanduse kontekstis oluline – kui lubame kusagil heidet, siis just sellises tootmises.

Süsiniku tehnoloogilise kinnipüüdmise (CCS ja CCUS) osas vaja riigi nägemust.

Transpordi 2030. aasta eesmärgi seadmise võimalused

	EL eesmärk	Prognoos
Selgitus	Eesti transpordisektori proportsionaalne osa JJM-i sihttasemes	Eesti olemasolevate meetmete rakendamise tulemusena saavutatav KHG heite vähenemine
KHG heide aastal 2030	1657 kt CO ₂ ekv	2129 kt CO ₂ ekv
KHG heite vähendamine võrreldes 2021. aastaga	-31%	-12%
KHG heite vähendamine võrreldes 2005. aastaga	-24%	-2%

Võimalused ja vajadused heite vähendamise potentsiaali realiseerimiseks

Toetused sõidukite vahetamiseks või ümberehitamiseks

Laadimis-/tankimistaristu arendamine (sh merenduses)

Planeeringute kehtestamisel võtta arvesse mõju liikuvusele

Muuta liikuvuslahendused tervikuna mugavamaks ja kasutatavamaks

Põllumajanduse 2030. a eesmärgi seadmise võimalused

	EL eesmärk	Prognoos
Selgitus	Eesti põllumajandussektori proportsionaalne osa JJM-i sihttasemes	Eesti olemasolevate meetmete rakendamise tulemusena saavutatav KHG heite vähenemine
KHG heide aastal 2030	1076 kt CO2 ekv	1867 kt CO2 ekv
KHG heite vähendamine võrreldes 2021. aastaga	-40%	+4%
KHG heite vähendamine võrreldes 2005. aastaga	-24%	+32%

Võimalused ja vajadused heite vähendamise potentsiaali realiseerimiseks

Tarbijate teadlikkuse tõstmine, et suunata käitumist ja sedakaudu muuta toidutootmist esmatasandil kestlikumaks

Vajalik on kvaliteetne nõustamine/juhendamine ning kvaliteetsed ja võimalikult *on-line* andmed (nt PRIA ePõlluraamat).

Tugi uute tehnoloogiliste ja andmepõhiste lahenduste väljatöötamisel KHG heite vähendamiseks, teadus- ja rakendusuringud

Õiglane üleminek (toetus) nt tootmissuuna või -viisi muutmisel, samuti tasuks mõelda väljumislahenduste peale (nt turvasmuldade kasutusotstarbe muutmine või põllumajanduslikust kasutusest väljaviimine)

Otsuste ja tegevuste juures ei tohi jätta hindamata sotsiaalmajanduslikke mõjusid

Jäätmesektori 2030. a eesmärgi seadmise võimalused

	EL eesmärk	Prognoos
Selgitus	Eesti jäätmesektori proportsionaalne osa JJM-i sihttasemes	Eesti olemasolevate meetmete rakendamise tulemusena saavutatav KHG heite vähenemine
KHG heide aastal 2030	345 kt CO ₂ ekv	157 kt CO ₂ ekv
KHG heite vähendamine võrreldes 2021. aastaga	0%	-31%
KHG heite vähendamine võrreldes 2005. aastaga	-24%	-65%

Võimalused ja vajadused heite vähendamise potentsiaali realiseerimiseks

Tööstusjäätmete puhul on väga oluline tagada õiguslik paindlikkus selliselt, et ühe ettevõtte jäadet oleks lihtne teise ettevõtte toormena kasutusele võtta, samuti peab lihtsustama uute vastavate lahenduste katsetamist.

Madalama KHG-ga toodetele peab looma turgu, eeskätt tähendab see riigi eeskuju läbi hangete.

Vaja paremat arusaama õigusruumist, vajadusel ka õigusesse täiendavate katsetamisvõimaluste loomist.

LULUCFi 2030. a eesmärgi seadmise võimalused

	Eesmärk	Proгноos
2030	KHG heide olema kompenseeritud vähemalt samaväärse sidumisega	2120,14 kt

Võimalused ja vajadused heite vähendamise potentsiaali realiseerimiseks

Heitemahukate sektorite ressursi optimaalne maht – raiemaht, turbatootmine

Ressursi kõrgem kohapealne väärimine ja selleks võimaluste loomine

Rikutud ökosüsteemide taastamine nt turbakaevandusalade korrastamine

Horisontaalsed meetmed – neg mõju kompenseerimine, C maks, ressursitasu, ressursi kasutamisele lõpptähtaja seadmine

Ökoloogilistel alusprintsipiidel põhinev metsastamine, istandikud, metsade säästlik majandamine sh erametsades, raadamise kompenseerimine, puitehitiste eelistamine

Sektorite ülesed väljakutsed

- Puudub kvantitatiivne teadmine ringmajanduse laiemast KHG mõjust.
- Keerulisemad küsimused on seotud 2040 ja sealt edasi trajektooriga, kus ebamäärus, nii regulatiivne kui ka tehnoloogiline, on veel päris suur.
- Andmete ja mudelite täpsustamine ning arendamine.
- Aluspõhimõtted, millest lähtuda meetmete järjestamisel (sidumine, sotsiaalmajanduslik mõju, kohanemine, elurikkus)
- Heitemahukate tegevuste piiramine vs sotsiaalmajanduslike aspektide arvestamine meetmete kavandamisel
- Konkurentsivõime ja –eelise tagamine ning toetamine.

KLIIMAMINISTEERIUM